

Фінансова та технічна допомога Україні від країн партнерів у 2022 – першій половині 2024 року

Financial and technical assistance to Ukraine from partner countries in 2022 – first half of 2024

Микола Ткач ^A

Corresponding author: д.економ.н., доцент, начальник центру, e-mail: nyck1985@ukr.net, ORCID: 0000-0002-8832-1268

Станіслав Слободяник ^A

к.економ.н., с.н.с., провідний науковий співробітник, e-mail: 8s.8@ukr.net, ORCID: 0000-0001-5537-2723

Павло Макошенець ^A

e-mail: nyck1985@ukr.net

Mykola Tkach ^A

Corresponding author: Dr of Economics, Associate Professor, Head of the Center, e-mail: nyck1985@ukr.net, ORCID: 0000-0002-8832-1268

Stanislav Slobodianyk ^A

Candidate of Economic Sciences, Senior Researcher, e-mail: 8s.8@ukr.net, ORCID: 0000-0001-5537-2723

Pavlo Makoshenets ^A

e-mail: nyck1985@ukr.net

Національний університет оборони, м. Київ, Україна

National University of Defense of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Received: August 4, 2024 | Revised: August 22, 2024 | Accepted: August 31, 2024

DOI: 10.33445/sds.2024.14.4.12

Мета роботи: аналіз фінансово-технічної допомоги Україні від країн-партнерів за відповідний період відбиття воєнної агресії росії проти України, її динаміки та структури в контексті впливу цієї допомоги на стабілізацію економіки та зміцнення обороноздатності України, необхідного для стратегічного планування воєнних дій направлених на перемогу України у війні проти росії.

Метод: емпіричний аналіз, статистичні методи, теоретичний аналіз, системний аналіз.

Результати дослідження: узагальнення аналітичних даних, що необхідні для розроблення конкретних, рекомендацій для урядів, міжнародних організацій та інших зацікавлених сторін, які можуть бути залучені до подолання регіональної кризи на території України шляхом максимізації зусиль щодо тиску на російську федерацію на полі бою.

Теоретична цінність дослідження: дослідження допоможе поглибити розуміння впливу військових конфліктів на економіку країн, зокрема, на їх макроекономічні показники пов'язані із розвитком ОПК та інші сфери.

Практична цінність дослідження: результати дослідження можуть допомогти урядовим інституціям та міжнародним організаціям у розробці та адаптації економічних політик та стратегій, спрямованих на військово-технічний розвиток, для максимізації військово-політичного та економічного тиску на російську федерацію, та як наслідок, зменшення її спроможностей на полі бою та на глобальній політичній арені.

Цінність дослідження: полягає у забезпеченні аналітичним матеріалом, та рекомендаціями, які можуть бути застосовані різними зацікавленими сторонами для максимізації воєнно-політичного тиску на російську федерацію на полі бою, з метою зменшення її спроможностей на полі бою та на глобальній політичній арені.

Майбутні дослідження: обмеження дослідження полягає у використанні джерел, що знаходяться у відкритому доступі. Майбутні дослідження будуть спрямовані на вивчення позитивного та негативного досвіду щодо суттєвого зниження спроможностей росії на полі бою та на глобальній політичній арені.

Тип статті: теоретичний, практичний.

Purpose: is to analyze the financial and technical assistance to Ukraine from partner countries for the relevant period of repulsing military aggression by russia, its dynamics and structure in the context of the impact of this assistance on stabilizing the economy and strengthening Ukraine's defense capabilities, which is necessary for strategic planning of military actions aimed at Ukraine's victory in the war against russia.

Method: empirical analysis, statistical methods, theoretical analysis, system analysis.

Findings: generalization of analytical data necessary for the development of specific recommendations for governments, international organizations and other stakeholders that may be involved in overcoming the regional crisis in Ukraine by maximizing efforts to put pressure on the Russian Federation on the battlefield.

Theoretical implications: The study will help to deepen understanding of the impact of military conflicts on the economies of countries, in particular, on their macroeconomic indicators related to the development of the defense industry and other areas.

Practical implications: The results of the study can help government institutions and international organizations to develop and adapt economic policies and strategies aimed at military-technical development to maximize military-political and economic pressure on the Russian Federation, and as a result, reduce its capabilities on the battlefield and in the global political arena.

Value: is to provide analytical material and recommendations that can be used by various stakeholders to maximize military and political pressure on the Russian Federation on the battlefield in order to reduce its capabilities on the battlefield and in the global political arena.

Future research: the limitation of the study is the use of publicly available sources. Future research will be aimed at studying the positive and negative experience of a significant reduction in Russia's capabilities on the battlefield and in the global political arena.

Papertype: theoretical and practical.

Ключові слова: фінансово-технічна допомога, країни-партнери, номенклатура озброєнь, ОВТ.

Key words: financial and technical assistance, partner countries, nomenclature of weapons, weapons and military equipment.

Вступ

З початком широкомасштабного вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році міжнародна спільнота активізувала свої зусилля на підтримку української держави. Одразу після вторгнення Україна опинилася в ситуації, коли зовнішня допомога була вкрай необхідною. Фінансова та технічна допомога країн-партнерів відіграла і відіграє важливу роль у зміцненні обороноздатності країни, стабілізації економіки та забезпеченні життєдіяльності населення в умовах воєнного стану.

З 2022 до початку 2024 року Україна отримала безпрецедентний обсяг допомоги, включаючи гранти і кредити на бюджетні потреби та надання сучасної військової техніки, технологій та інших критично важливих ресурсів. Країни-партнери, включаючи Європейський Союз, США, Канаду та Японію, надали комплексну допомогу, що охоплює всі аспекти відновлення та розвитку України в умовах тривалої війни.

Теоретичні основи дослідження

Теоретичні основи дослідження включають кілька ключових аспектів, які допомагають зрозуміти та аналізувати вплив військово-технічної допомоги на стабілізацію економіки та зміцнення обороноздатності України, необхідного для стратегічного планування воєнних дій направлених на перемогу України у війні проти росії. Ось деякі з основних теоретичних концепцій, які використані в рамках дослідження:

- теорія промислової мобілізації, що передбачає максимальну мобілізацію всіх ресурсів країни для підтримки військових зусиль. Промислові підприємства перепрофільовуються на виробництво зброї та військової техніки, а також забезпечення армії необхідними ресурсами;

- теорія інноваційного розвитку, акцентує увагу на постійному впровадженні новітніх технологій і інновацій в оборонну промисловість для забезпечення конкурентоспроможності та ефективності військових зусиль;

- теорія стратегії національної безпеки, включає в себе комплексний підхід до забезпечення безпеки держави, де ОПК відіграє ключову роль. Вона передбачає баланс між розвитком оборонних спроможностей і збереженням економічної стабільності;

- теорія мережево-центричної війни, фокусується на інтеграції інформаційних і комунікаційних технологій в оборонну сферу, створюючи високоефективні системи управління військовими операціями;

- теорія “двовикористовуваних” технологій, орієнтується на розвиток технологій, які можуть бути використані як в цивільних, так і військових цілях.

Постановка проблеми

Повномасштабне вторгнення росії в Україну спровокувало масштабну гуманітарну катастрофу та завдало значних збитків українській економіці, піддало екзистенціальній кризі українську державність. Це стало безпрецедентним явищем в сучасній історії людства, коли на Європейському континенті держава, яка позиціонує себе, як демократична країна із тісними економічними, технічними та соціокультурними зв'язками із Євроатлантичною спільнотою країн перетворюється на хижака здатного на непередбачувані дії військового характеру, із використанням гібридних засобів ведення війни та можливістю впливу на ситуацію в Україні через своїх, вже цілком відкритих союзників, за допомогою дій імпульсного характеру в різних регіонах світу. Це призвело до поступового накопичення регіональних конфліктів різнопланового характеру (економічні, торговельні, соціокультурні, політичні, релігійні та ін.)

У відповідь на російську агресію та дії гібридного характеру, що розхитують світову стабільність, міжнародне співтовариство надає Україні безпрецедентну фінансову та

військово-технічну допомогу, застосовує санкційні заходи проти РФ, з метою ослаблення останньої та, як наслідок, зниження її економічних та воєнних спроможностей. Актуальним завданням є всебічний аналіз цієї допомоги, її обсягів, структури, динаміки та впливу на економіку та обороноздатність України. Дослідження має визначити, яким чином міжнародна допомога сприяє стабілізації фінансової системи, відновленню критичної інфраструктури та зміцненню оборонних спроможностей України. Крім того, важливо оцінити, які фактори впливають на ефективність використання наданої допомоги та як міжнародна підтримка може бути оптимізована для досягнення максимального ефекту по ослабленню позиції Кремля, щодо планів довгострокового характеру, які можуть дестабілізувати глобальну рівновагу та призвести до кризових явищ непередбачуваного характеру.

Метою статті є аналіз фінансово-технічної допомоги Україні від країн-партнерів за відповідний період відбиття повномасштабної воєнної агресії Росії, її динаміки та структури в контексті впливу цієї допомоги на стабілізацію економіки та зміцнення обороноздатності України, необхідного для стратегічного планування воєнних дій направлених на перемогу України у війні проти Росії.

Методологія дослідження

Для реалізації мети дослідження проведено її декомпозицію та використано наступні методи наукового пізнання:

емпіричний аналіз – використання офіційної статистики, звітів урядових та міжнародних організацій, фінансових звітів;

статистичний аналіз – використання статистичних методів для аналізу даних;

якісний аналіз – аналіз текстових матеріалів, таких як офіційні документи, прес-релізи, публікації в ЗМІ, для виявлення тенденцій, тем або патернів;

кейс-стаді – детальний аналіз конкретних випадків або подій, що мають значення для досліджуваної теми;

теоретичний аналіз – аналіз наукових статей, теоретичних робіт, що стосуються теми дослідження, для визначення теоретичної бази та ідентифікації прогалів у наявних знаннях;

системний аналіз – для аналізу взаємозв'язків між різними компонентами економічної системи та впливу зовнішніх та внутрішніх чинників;

сценарний аналіз – розробка та аналіз різних сценаріїв розвитку подій на основі поточних тенденцій та можливих змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Результати

З початком повномасштабної воєнної агресії з боку російської федерації проти України, видатки на потреби оборони в Україні зросли на 700 %. Така ситуація є цілком зрозумілою адже проти нас стоїть ворог, який має неспівставні можливості по доступу до різного виду ресурсів. Щоб протистояти такому ворогу, звичайно, потрібно хоча б тримати паритет у використанні фінансового, матеріального ресурсу та людського капіталу.

На сьогодні війна потребує всієї дохідної частини бюджету України, що робить неможливим фінансування інших зобов'язань держави та забезпечення її життєдіяльності. Розуміючи тяжкість становища України наші партнери починаючи з 2022 року взяли на себе зобов'язання щодо фінансування іншої частини бюджетних видатків, які не пов'язані з війною.

Також зрозумілим є те, що навіть при колосальному збільшенні оборонного бюджету Україна не зможе протистояти російській федерації адже ми не маємо необхідного технологічного озброєння та військової техніки (ОВТ), запасів боєприпасів та іншого обладнання, необхідних потужностей оборонно-промислового комплексу. Виходячи з цього, ряд країн-партнерів України, на постійній основі, здійснює технічну підтримку України. На

сьогоднішній день значана частина номенклатури ОВТ, яка є на озброєнні у наших партнерів, надходить до України у вигляді технічної допомоги (ТД) на безоплатній основі.

Найбільшим донором для України у реальних показниках звичайно є США. За час війни Конгрес США проголосував за п'ять законопроектів щодо виділення допомоги для України, останнє голосування відбулося в квітні 2024 року (рис. 1) [1].

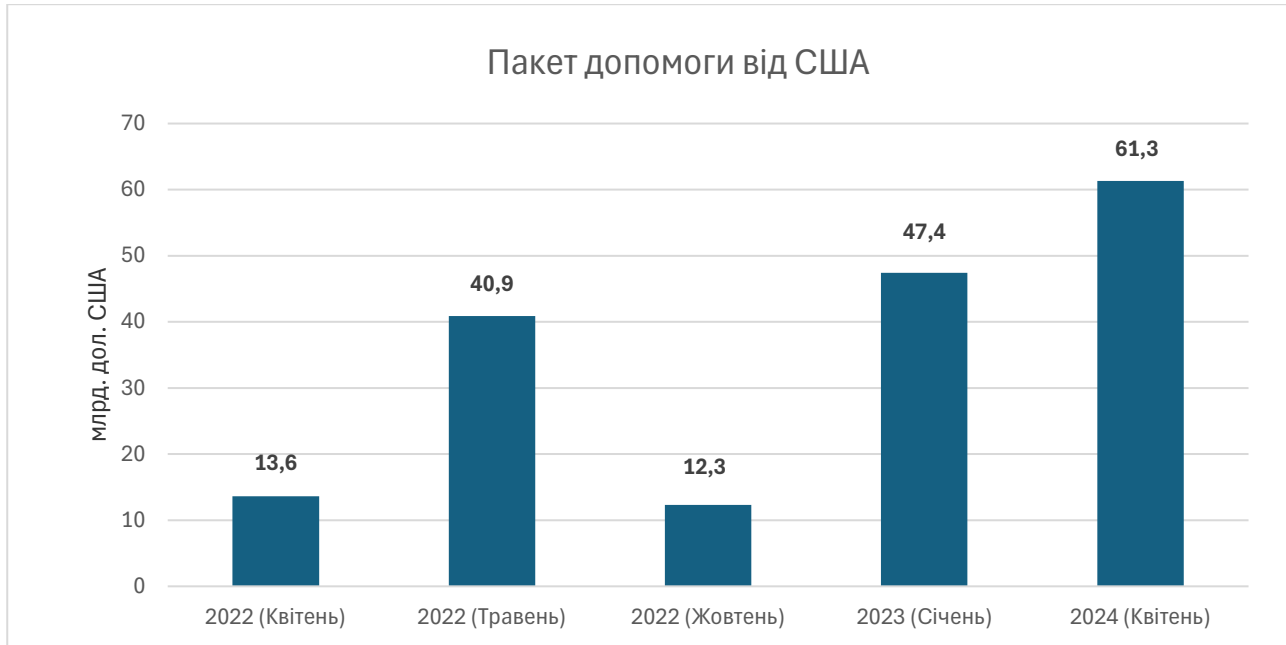

Рисунок 1 – Допомога від США для України. Джерело: сформовано з допомогою [1].

Загальний пакет допомоги від США складає 175 млрд. дол. США допомога суто для України складає 107 млрд. дол. США, з них фінансова підтримка бюджету 34,2 млрд. дол. США, ОВТ та інша військова підтримка 69,8 млрд. дол. США і 3 млрд. дол. США виділено на гуманітарну допомогу. решта коштів, 68 млрд. дол. США, фінансування інших заходів безпосередньо в США, які пов'язані з війною в Україні, а також підтримка інших країн (рис. 2).

Рисунок 2 – розподіл допомоги для України від США.
Джерело: сформовано з допомогою [1, 8].

Майже 90 % допомоги, яка виділяється Україні йде на оборонне замовлення в США для виготовлення зброї для України та поповнення запасів США. В загальному до таких оборонних закупівель залучено 31 штат, де знаходиться 71 місто з оборонно-промисловими підприємствами [2]. До процесу виробництва також залучені інші підприємства, які є постачальниками сировини та комплектуючих до систем озброєння, медичного обладнання, приборів нічного бачення, тепловізорів, стрілецьких набоїв та ін. (рис. 2).

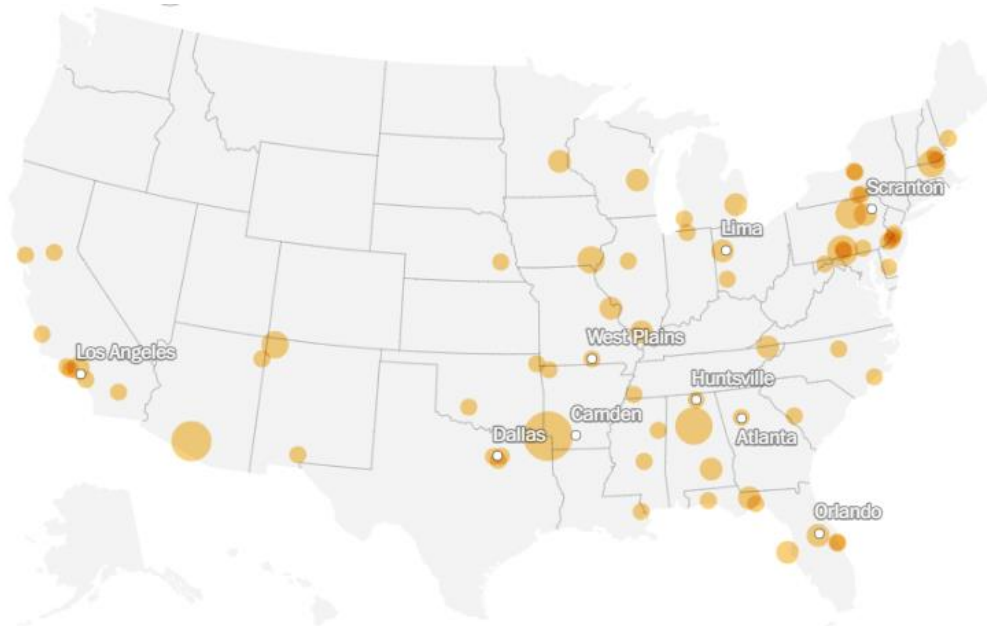

Рисунок 3 – Міста США де розміщені підприємства, які виготовляють зброю для України
Джерело: сформовано з допомогою [2].

На цей час оборонні підприємства США здатні виготовляти до 15000 снарядів 155 мм калібру на місяць, тому частина коштів, а саме 1,5 млрд. дол. спрямовується на збільшення потужностей по виробництву, які повинні збільшитися до 100 тис. снарядів на місяць. Також планується збільшити виробництво ракет до комплексів Stinger, бомб малого діаметру GLSDB до HIMARS, створення радару стеження з фазовою решіткою MIM-104 до Patriot та іншого озброєння. Таким чином США спонукає свою оборонну промисловість до розвитку, переконує союзників по НАТО передавати Україні більш старіше американське озброєння та укласти контракти на нові поставки озброєння. До прикладу Польща передала Україні 250 радянських і німецьких танків, після чого уклала контракт на постачання 250 танків M1A2 Abrams, на загальну суму 4,75 млрд. дол. США. Після відправки з Польщі в Україну гелікоптерів Мі-24, було укладено контракт на закупівлю 96 гелікоптерів Apache, загальна вартість яких 12 млрд. дол. США.

Інші європейські країни такі, як Фінляндія планують передати Україні старі літаки F/A-18 Hornet, та закупити 64 літаки F-35 (9,4 млрд. дол. США). Норвегія після пердачі Україні F-16, закуповує 52 літаки F-35, Данія і Нідерланди передають Україні 61 літак F-16 та планують замінити їх також на F-35.

Існуюча ситуація говорить про те, що США, інвестуючи значну частину коштів з допомоги Україні у власний ОПК, не тільки допомагають Україні, а й відновлюють оборонні підприємства і збільшують постачання нового озброєння союзникам, які передають американське озброєння до України.

США пердають та вже передали Україні назвичайно широку номенклатуру зброї та військової техніки. В пакетах ТД є засоби ППО, ракети, бронетехніка, артилерія, системи

берегової оборони, радіолокаційні станції та зв'язок, супутникові послуги, транспортні засоби, бойові дрони, пілотовані літальні апарати та ін. (табл. 1) [1].

Таблиця 1 – Номенклатура озброєнь, які передані Україні від США з 20.01.2020 по 26.04.2024 року

Категорія	ОБТ та інше обладнання
Піхотне озброєння та техніка	<p>10 тис. протитанкових систем Javelin 90 тис. інших протитанкових систем і боєприпасів 2 тис. зенітних комплексів Stinger 9 тис. ракет TOW 40 тис. гранатометів і стрілецької зброї 400 мільйонів патронів стрілецької зброї і гранати 100 тис. комплектів бронезилетів і шоломів Прилади нічного бачення, системи спостереження, тепловізійні системи, оптика талазерні далекоміри С-4 та інші вибухові речовини Обладнання для знешкодження вибухонебезпечних предметів Вантажівки проти дронів і боєприпаси Міни M18A1 Claymore Протитанкові міни Обладнання для розмінування Обладнання для встановлення перешкод Медичне приладдя Польове обладнання, обладнання для холодної погоди, генератори і запчастини Засоби радіаційного, хімічного та біологічного захисту 18 броньованих мостових систем Ракетні установки та боєприпаси Боєприпаси калібру 25 мм</p>
ППО	<p>1 батарея ППО "Пейтриот" і боєприпаси 12 систем NASAM Системи протиповітряної оборони Avenger Системи протиповітряної оборони та боєприпаси HAWK Ракетні системи з лазерним наведенням Ракети AIM-7 Ракети RIM-7 Ракети AIM-9M Зенітні гармати та боєприпаси Обладнання для інтеграції та підтримки системи України та для захисту критичної інфраструктури Системи боротьби з дронами та боєприпаси VAMPIRE Протидронні ракетні системи з лазерним наведенням Компоненти систем ППО Інше антидронове обладнання</p>
Ракети «повітря-земля»	<p>Високошвидкісні протирадарні ракети (HARMs) Високоточні авіаційні боєприпаси 6 тис. авіаційних ракет Zuni (можуть працювати як ППО) 20 тис. авіаційних ракет Hydra-70</p>
Пілотовані літальні апарати	<p>20 вертольотів Mi-17</p>
Артилерія	<p>198 155-мм гаубиць і 3 мільйони снарядів, включаючи 7 тис. високоточних пострілів і 40 тис. протитанкових мінних снарядів</p>

Категорія	ОБТ та інше обладнання
	72 105-мм гаубиці та 800 000 снарядів 10 тис. патронів калібру 203 мм, 400 тис. патронів калібру 152 мм, 40 тис. 130-мм патронів і 40 тис. 122-мм патронів 47 – 120-мм мінометних систем 10 –82-мм мінометних систем 112 – 81-мм мінометних систем 58 – 60-мм мінометних систем 400 тис. мінометних снарядів 39 Системи HIMAR 60 тис. 122-мм ракет "Град". Бомба малого діаметра наземного запуску пускові установки та боєприпаси Армійські тактичні ракетні системи (АТАСМС)*
Бойові дрони	Безпілотники Switchblade Дрони Phoenix Ghost Безпілотники ALTIUS-600 (також можуть використовуватися для спостереження) Боєприпаси
Безпілотники спостереження	Безпілотники ScanEagle Дрони Puma JUMP 20 дронів Дрони CyberLux K8 Дрон пінгвін (також можна використовувати як бойовий дрони) Дрони Black Hornet
Танки і бронетранспортери	200 бойових машин піхоти Bradley 4 машини групи вогневої підтримки Bradley 31 танк Abrams 45 танків Т-72Б (через Чехію) 189 бронетранспортери Stryker 300 бронетранспортерів М113 250 броньованих машин безпеки М1117 300 БМП 1000 автомобілів MRAP Танкові боєприпаси калібру 125 мм, 120 мм і 105 мм
Берегова оборона	2 Гарпунні системи берегової оборони Безпілотні кораблі берегової оборони 62 прибережних та річкових патрульних катери Обладнання для безпеки портів і гаваней
Радіолокація та зв'язок	4 антени супутникового зв'язку 2 радара для дронів 21 РЛС повітряного спостереження 50 багатофункціональних РЛС Тактичні захищені системи зв'язку 100 контрартилерійських і контр-мінометні РЛС Електронна боротьба та протидія засобам радіоелектронної боротьби 4 антени SATCOM SATCOM термінали та послуги
Наземні транспортні засоби	3 тис. Хамві 1131 тактична машина 200 легких тактичних автомобілів 80 вантажівок

Категорія	ОВТ та інше обладнання
	124 причепи 10 командно-штабних машин 30 автомобілів для транспортування боєприпасів 6 броньованих легкових вантажівок 20 машин матеріально-технічного забезпечення Супутникові послуги 239 бензовозів і 105 бензоприцепів 58 надводних причепів
Супутникові послуги	Послуги комерційних супутникових знімків Супутниковий зв'язок

Порівняння деяких видатків бюджету США з допомогою для України показує, що Україна є одним з пріоритетів, адже фінансування потреб України здійснюється на рівні окремих штатів США (рис. 4).

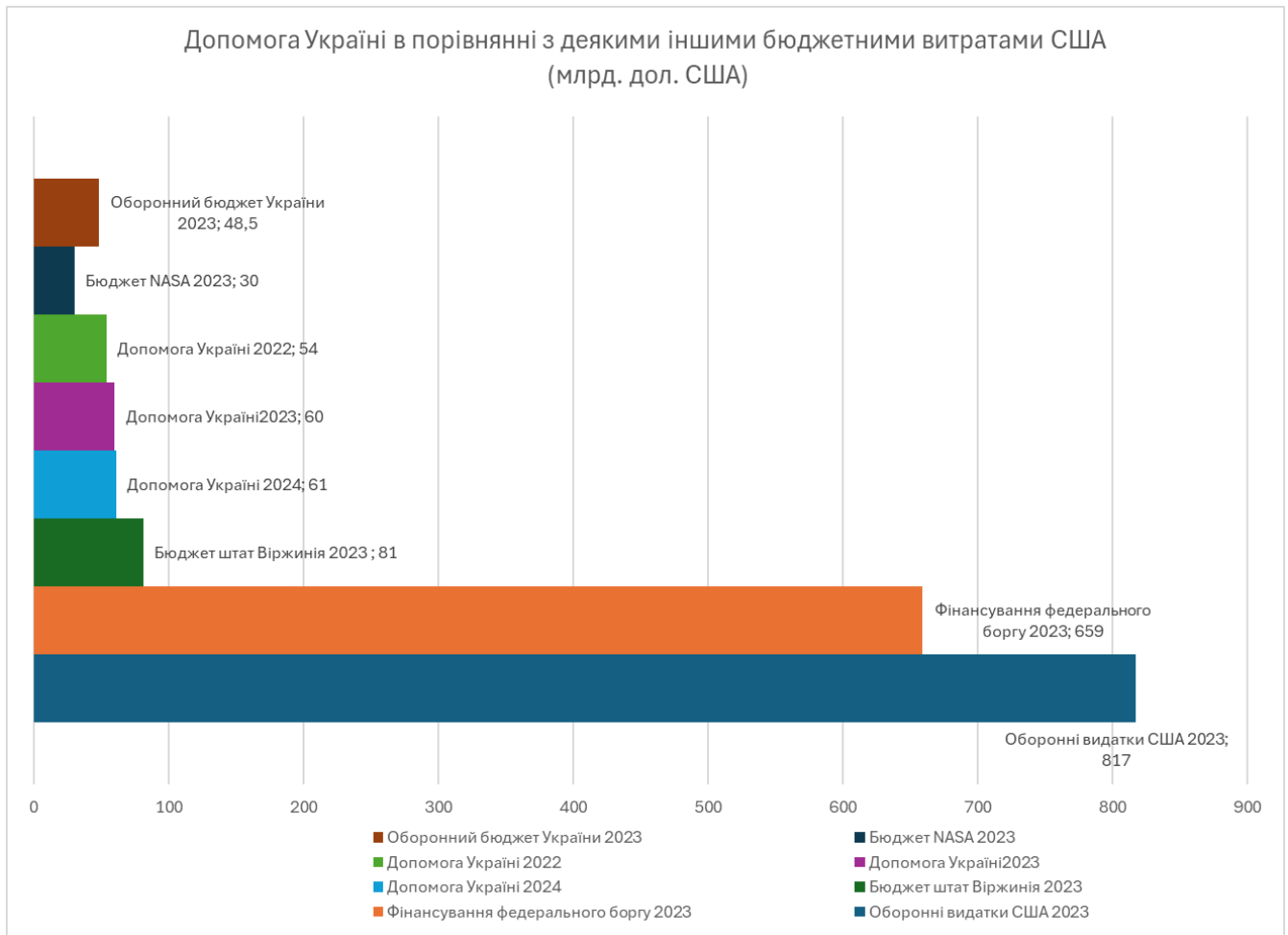

Рисунок 4 – Допомога Україні в порівнянні з деякими іншими бюджетними витратами США (млрд. дол. США).

Джерело: сформовано з допомогою [1].

Одними з найбільших донорів, як фінансових, так і у технічному відношенні є європейські держави. Звичайно допомога Україні не обмежується суто штатами та Європою, до неї також залучені і інші країни світу, які відносять себе до країн західної культури.

До формування допомоги також залучені міжнародні фінансові організації. З лютого 2022 року Група Світового банку мобілізувала понад 42 мільярди доларів США на фінансову

підтримку для України, з яких на сьогоднішній день (2 червня 2024 року) перераховано до України майже 36 млрд доларів США. Понад 95% цього фінансування надали партнери з розвитку (Країни Європи, США, Нова Зеландія та ін.) [3].

Всього країнами Європи, на цей час, виділено допомоги для України на суму 102 млрд. Євро, також в подальшому передбачається ще додаткове фінансування в розмірі 75,8 млрд. Євро. Допомога надходить, як від ЄС, так і окремо від інших країн (рис. 5).

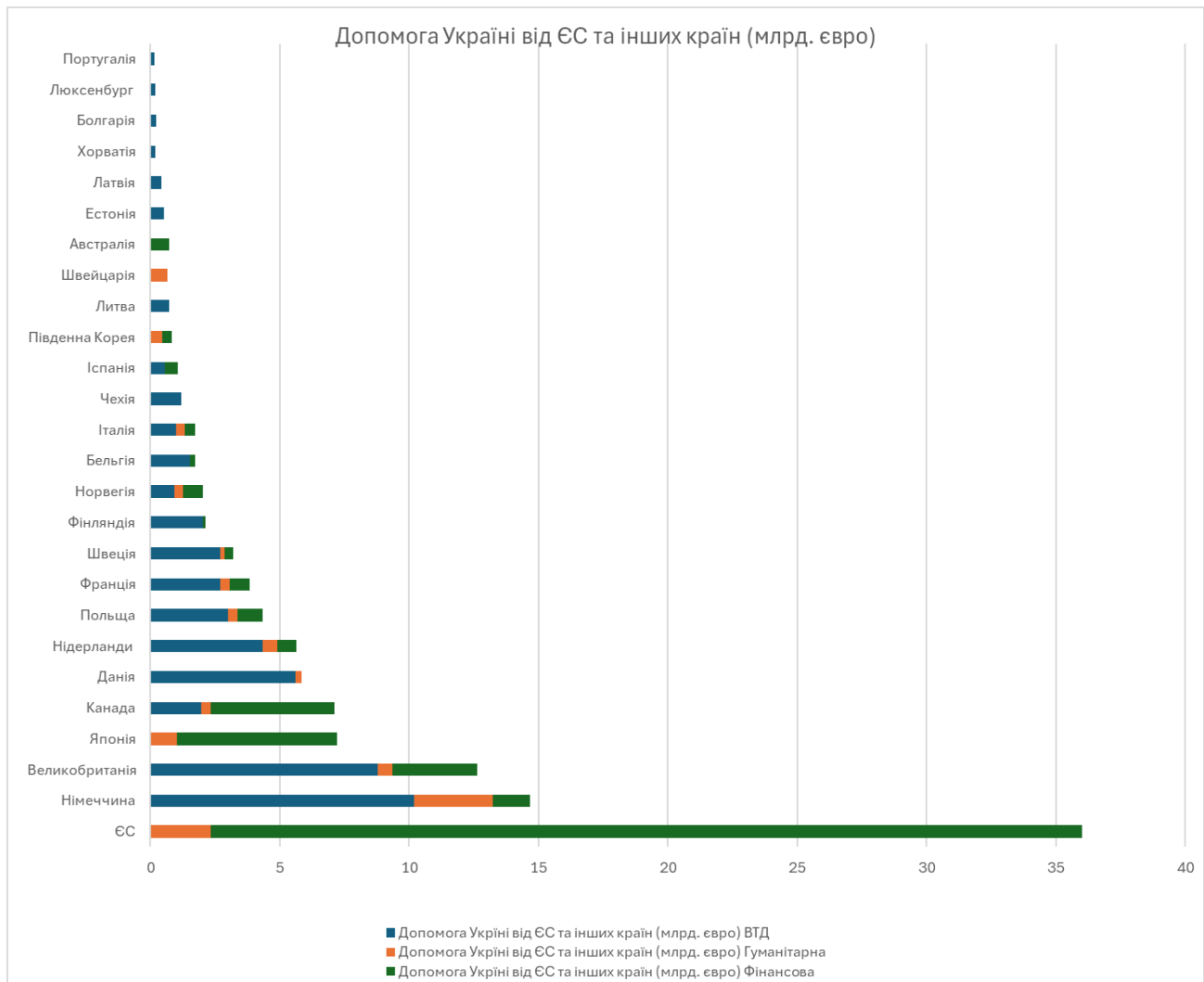

Рисунок 5 – Об'єми фінансової, військово-технічної та гуманітарної допомоги для України від ЄС та інших країн світу.

Джерело: сформовано з допомогою [4, 14].

Найбільшими фінансовими донорами України є США (34,2 млрд. євро) та ЄС (33,7 млрд. євро), далі йдуть Японія (6,2 млрд. євро), Великобританія (3,27 млрд. євро), Канада (4,79 млрд. євро), Німеччина (1,41 млрд. євро).

Фінансова допомога спрямовується на покриття дефіциту державного бюджету України, а саме громадський порядок, безпеку та судову владу, соціальний захист та соціальне забезпечення, заробітну плату, пенсії, допомоги, стипендії, обслуговування державного боргу та виплати за державними деривативами, економічну діяльність, охорону здоров'я, охорону навколишнього середовища, видатки на ЖКГ, духовний та фізичний розвиток, освіту. Також сюди входять дотації з держбюджету на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування, субвенції місцевим бюджетам на ліквідацію наслідків збройної агресії, базова дотація для забезпечення податкової спроможності місцевих бюджетів та ін. [7].

Крім США найбільше надають технічної допомоги Німеччина (10,2 млрд. євро), Великобританія (8,8 млрд. євро), Нідерланди (4,35 млрд. євро), Данія (5,6 млрд. євро), Польща (3 млрд. євро), Франція (2,69 млрд. євро), Швеція (2,69 млрд. євро), Канада (1,97 млрд. євро), Фінляндія (2,03 млрд. євро), Бельгія (1,53 млрд. євро), Чехія (1,2 млрд. євро) та Італія (1 млрд. євро).

Реальні показники, тобто сума, допомоги звичайно не здатна розкрити повної картини щодо відданості деяких країн у допомозі Україні. Кожна країна має свої індивідуальні розміри економіки, а отже і особливі можливості щодо надання такої підтримки. Інформативними показником є частка ВВП країни, яка виділяється урядами дружніх країн на допомогу. Провівши такий аналіз ми побачимо трішки іншу ситуацію з підтримкою (рис. 7).

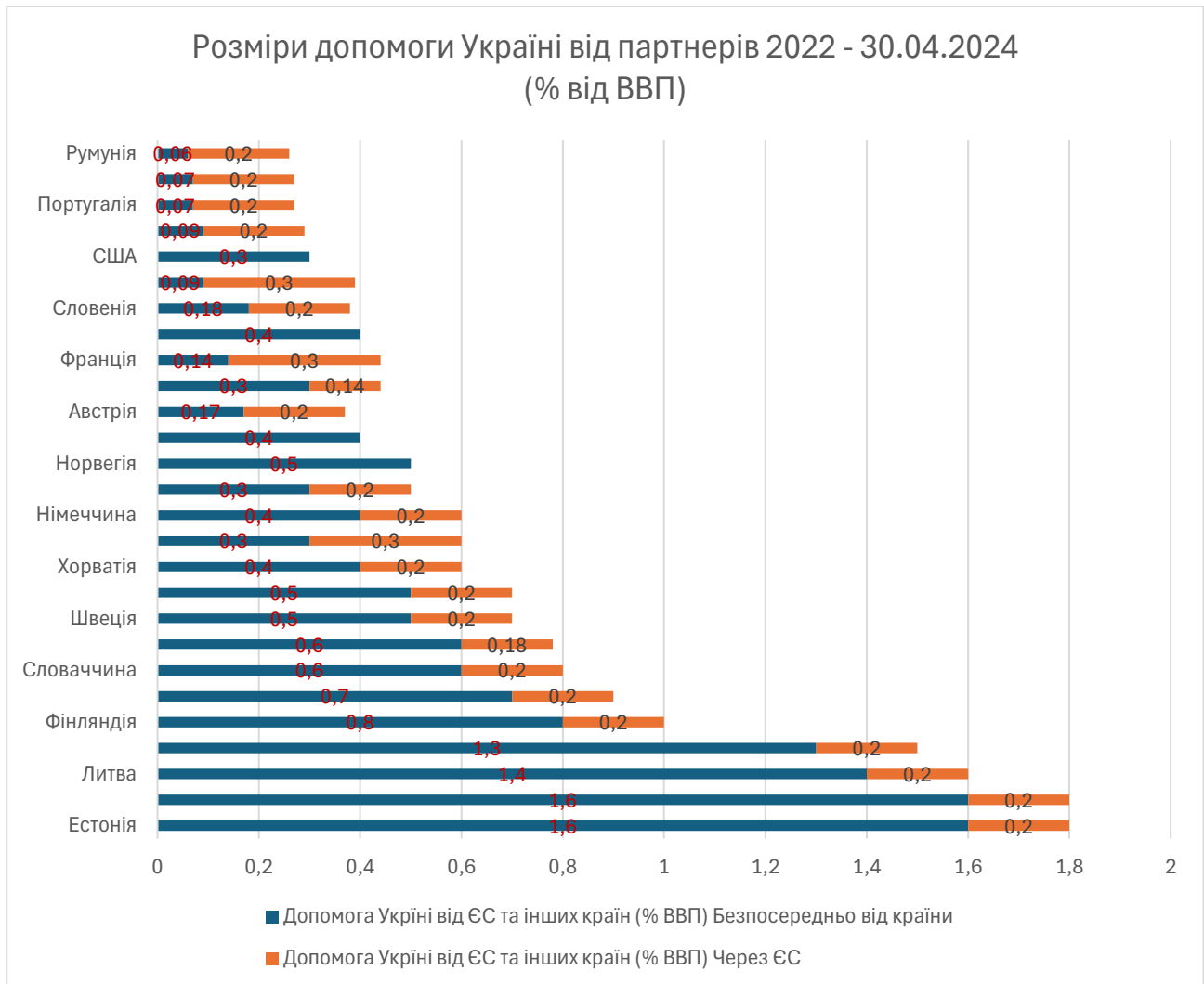

Рисунок 7 – Розміри допомоги Україні від партнерів з 24.02.2022 по 30.04.2024 у % від національного ВВП.

Сформовано з допомогою [4, 5, 14].

У відсоткових показниках частки об'єму національної економіки найбільшу допомогу надають наступні країни: Естонія (1,8 % від ВВП); Данія (1,8 % від ВВП); Литва (1,6 % від ВВП); Латвія (1,5 % від ВВП); Фінляндія (1 % від ВВП); Польща (0,9 % від ВВП); Словаччина (0,9 % від ВВП); Нідерланди (0,8 % від ВВП); Швеція (0,7 % від ВВП); Чехія (0,7 % від ВВП); Хорватія (0,6 % від ВВП); Бельгія (0,6 % від ВВП); Німеччина (0,6 % від ВВП); Болгарія (0,5 % від ВВП); Норвегія (0,5 % від ВВП); США (0,3 % від ВВП). Країни-члени ЄС частину фінансової допомоги розподіляють через інститути ЄС, переважно об'єми такої допомоги складають від 0,2 до

0,3 % від ВВП.

Слід також згадати, що значна фінансова та гуманітарна підтримка спрямована на забезпечення первинних потреб біженців з України. Найбільше переселеного населення прийняли країни ЄС, а отже ними було надано найбільше допомоги біженцям (рис. 8).

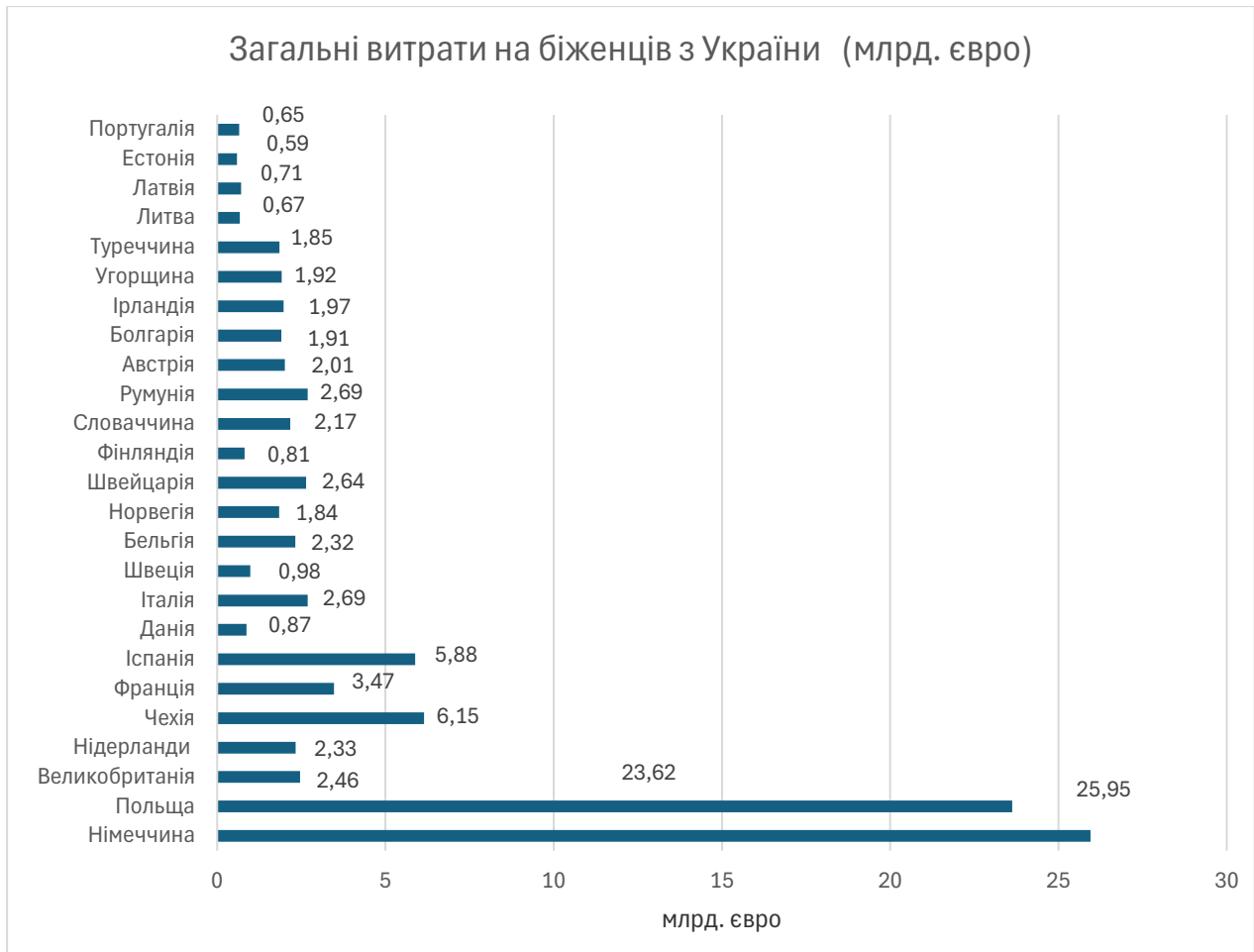

Рисунок 8 – Витрати країн-партнерів на допомогу біженцям з України з лютого 2022 року по 30 квітня 2024 року в млрд. євро. Сформовано з допомогою [4-6].

Найбільшу допомогу надали ті країни, куди прибула найбільша кількість біженців. В першу чергу це Німеччина (25,95 млрд. євро) та Польща (23,62 млрд. євро). Значна підтримка була спрямована також в Чехії (6,15 млрд. євро), Іспанії (5,88 млрд. євро), Франції (3,47 млрд. євро), Великобританії (2,46 млрд. євро), Нідерландах (2,33 млрд. євро), Італії (2,69 млрд. євро), Бельгії (2,32 млрд. євро), Швейцарії (2,64 млрд. євро), Словаччині (2,17 млрд. євро), Румунії (2,69 млрд. євро), Австрії (2,01 млрд. євро) та ін.

Однією з найбільших статей видатків країн-партнерів України звичайно ж є технічна допомога. Без ТД Україна не змогла б забезпечити себе всією необхідною номенклатурою ОВТ, амуніції та боєприпасів. Даний вид допомоги є, можливо, найбільш важливим у порівнянні з іншими видами підтримки. Саме ТД дозволяє українським силам оборони знищувати кожного дня на полі бою ворога (живу силу та ОВТ), проводити переозброєння, отримувати актуальну розвідувальну інформацію, ефективно захищати територію України від ударів з повітря, готувати військовослужбовців в навчальних центрах партнерів та багато іншого.

Вище вже наведено дані по фінансуванню ТД партнерами України, також дані щодо натуральної допомоги з боку США. Далі пропонується розглянути які ж саме види озброєння вже надані та яка їх вартість (табл. 2-6) [4].

Таблиця 2 – Надані Україні танки від країн партнерів
(лютий 2022 – квітень 2024 року)

Країна	Кількість (шт.)	Вартість (млн. дол. США)	Найменування
Польща	324	599	T-72 (270) PT-91 Twardy (40) Leopard -2A4 (14)
Нідерланди	104	106	Overhauled T-72 (45) Leopard -2A4 (7) T-72 (15) Leopard -1A5 (37)
Чехія	90	145	T-72 (90)
США	76	634	Overhauled T-72 (31) M1A1 Abrams (31)
Данія	69	77	Leopard -2A4 (7) T-72 (25) Leopard -1A5 (37)
Німеччина	55	201	Leopard -2A4 (18) Leopard -1A5 (37)
Іспанія	29	62	Leopard -2A4 (29)
Словаччина	28	27	M-55S (28)
Великобританія	14	191	Challenger 2 (14)
Швеція	10	100	Leopard -2A6 (10)
Канада	8	17	Leopard -2A4 (8)
Норвегія	8	17	Leopard -2A4 (8)
Португалія	3	30	Leopard -2A6 (3)
Загальне	818	2206	

Таблиця 3 – Надані Україні бойові машини піхоти від країн партнерів
(лютий 2022 – квітень 2024 року)

Країна	Кількість (шт.)	Вартість (млн. дол. США)	Найменування
США	252	479	M-2 Bradley
Нідерланди	207	69	YPR-765
Німеччина	140	214	Marder
Чехія	131	33	BVP-1
Данія	80	81	BMP-2
Греція	60	34	BMP-1
Швеція	50	341	CV-90
Польща	42	24	BMP-1
Словаччина	35	25	M-80
Словенія	30	17	BMP-1
Загальне	1027	1317	

Таблиця 4 – Надані Україні артилерійські системи від країн партнерів
(лютий 2022 – квітень 2024 року)

Країна	Кількість (шт.)	Вартість (млн. дол. США)	Найменування
США	198	962	M-777 (142), M-109 (18), unspecified 155mm (38)
Великобританія	78	713	M-109 (28), AS-90 (50)
Італія	76	196	FH-70 (10), PzH-2000 (6), M-109 (60)
Німеччина	73	919	PzH-2000 (32), Zusana-2 (5), RCH-155 (36)
Франція	57	344	CAESAR (42), TR-F-1 (15)
Норвегія	27	84	M-109 (22), Zusana-2 (5)
Данія	24	167	Zusana-2 (5), CAESAR (19)
Естонія	24	21	FH-70 (24)
Польща	18	230	Krab (18)
Нідерланди	17	188	PzH-2000 (8), DITA howitzer (9)
Чехія	13	20	DANA (13)
Швеція	8	32	Archer (8)
Австралія	6	31	M-777 (6)
Латвія	6	10	M-109 (6)
Канада	4	21	M-777 (4)
Загальне	629	3938	

Таблиця 5 – Надані Україні реактивні системи залпового вогню від країн партнерів
(лютий 2022 – квітень 2024 року)

Країна	Кількість (шт.)	Вартість (млн. дол. США)	Найменування
США	39	588	HIMARS
Великобританія	11	35	M-270
Італія	2	27	M-270
Німеччина	5	104	Mars II
Франція	4	54	M-270
Норвегія	11	35	M-270
Чехія	12	20	RM-70
Загальне	84	863	

Таблиця 6 – Надані Україні системи протиповітряної оборони від країн партнерів
(лютий 2022 – квітень 2024 року)

Країна	Кількість (шт.)	Вартість (млн. дол. США)	Найменування
Німеччина	26	4400	Iris-T SML system (2), Patriot system (2), Iris-T SMS system (12)
Чехія	16	400	2K12 Kub system (16)
США	16	1051	NASAMA (13), Patriot System (1), HAWK system (2)
Іспанія	7	71	HAWK system (6), Aspide system

Країна	Кількість (шт.)	Вартість (млн. дол. США)	Найменування
			(1)
Словаччина	3	259	S-300 system (1), 2K12 Kub system (2)
Франція	2	21	Crotale system (2)
Канада	1	50	NASAMA (1)
Італія	1	342	SAMP/T system (1)
Загальне	72	6594	

На даний час нашими партнерами вже передано 818 танків (2,206 млрд. дол. США), 1027 бойових машин піхоти (1,317 млрд. дол. США), 629 артилерійських систем (3,938 млрд. дол. США), 84 ракетні системи залпового вогню (0,863 млрд. дол. США) та 72 системи протиповітряної оборони (6,594 млрд. дол. США). З наведених даних видно, що найбільш вартісними є системи протиповітряної оборони, ракетні системи залпового вогню та артилерійські системи (рис. 9) [8]. Загальна вартість вказаного ОВТ складає 14,918 млрд. дол. США. Вказана номенклатура озброєння не є вичерпною, деякі зразки не наводилися в переліку, але є надзвичайно вартісними: боєприпаси до різних систем, стрілецького озброєння, засоби зв'язку, засоби РЕБ та РЕР, безпілотні систем, вибухівка, супутниковий зв'язок, переносні зенітно-ракетні та протитанкові комплекси, розвідувальна інформація, ОВТ передані конфіденційно, підготовка персоналу та багато іншого обладнання і амуніції.

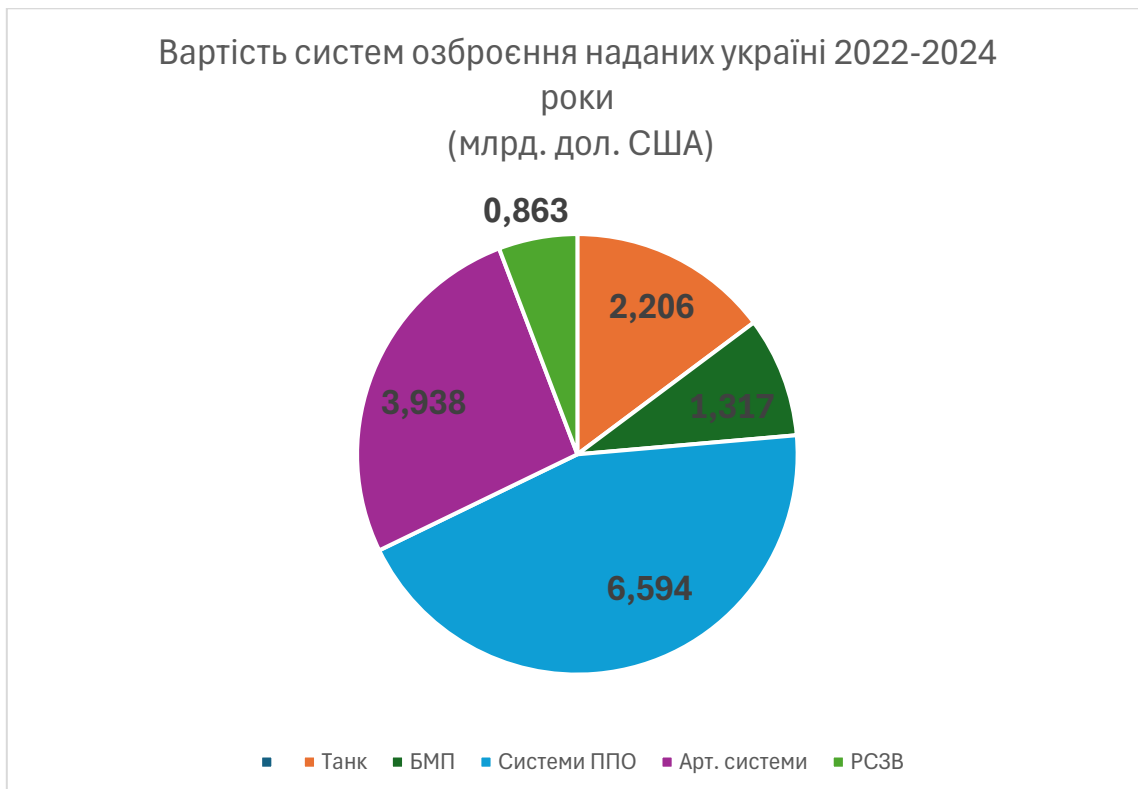

Рисунок 9 – Вартість систем озброєння наданих Україні від партнерів з лютого 2022 по травень 2024 року в млрд. дол. США.

Джерело: сформовано з допомогою [4-6].

Як зазначалось вище, економіка України неспроможна забезпечити не тільки стійкий соціально-економічний розвиток країни, але і підтримувати його показники на довоєнному рівні

без допомоги країн-партнерів. Тому фінансова, технічна та гуманітарна допомога дозволяє Україні уникнути кризових явищ, як виробничого характеру, так і соціального. Зазначимо, що майже вся дохідна частина бюджету України іде на потреби оборони, тобто фінансування медицини, соціального захисту, освіти та ін. відбувається за рахунок допомоги країн-партнерів. На 2023 рік було заплановано зовнішнє фінансування, але не в перший рік тотальної війни. Тому у 2022 році Україні довелося фінансувати свої витрати грошима, що були емітовані. Інфляція у 2022 році в Україні становила 26,6% [9], що було пов'язано не тільки з емісією, основними факторами були: руйнування виробничих потужностей, логістичні проблеми, зростання попиту на певні товари, зростання вартості енергоносіїв, збільшення витрат виробників, очікування подальшого зростання цін. До кінця 2022 року НБУ надрукував 400 млрд.грн., на той час, еквівалентно 12,5 млрд. дол. США. [10]. Інфляція могла бути більшою, якби не почала надходити допомога.

Загалом допомога країн-партнерів дозволила Україні, в надскладних умовах здійснити: стабілізацію фінансової системи (підтримка курсу гривні, рефінансування банків); підтримку бізнесу (кредити, гранти, програми підтримки експорту); відновити економіку (інвестиції в різні сектори економіки); зменшити дефіцит бюджету (фінансування державних програм). Враховуючи, неадекватні цілі супротивника по знищенню енергетичної системи України, для збільшення страждань цивільного населення, міжнародна підтримка допомогла: диверсифікувати джерела енергії (збільшення імпорту енергоносіїв з інших країн); почати модернізацію енергетичної системи (ремонт та будівництво нових електростанцій, ліній електропередач); захистити енергетичну інфраструктуру (відновлення пошкоджених об'єктів, посилення захисту).

Відповідно до Енергетичної стратегії України до 2050 року [11], планується побудувати 9 енергоблоків за технологією AP1000 американської компанії Westinghouse, підписано угоду 2 червня 2022 року [12]. Енергоблоки будуть введені в експлуатацію не тільки на існуючих АЕС, але і на місці недобудованого проекту поблизу міста Орбіта в Черкаській області на 4 енергоблоки. За словами міністра енергетики будівництво почнеться восени цього року, при цьому два блоки буде імпортовано з Болгарії і два збудовані компанією Westinghouse, введення в експлуатацію у 2025 році (довідково: всі АЕС України дають 55% загальних потреб країни) [13].

Забезпечення стійкості України під час війни країнами партнерами необхідна умова для стримування амбітних планів регіональних лідерів, як то росія, КНР, Іран (далі – Тріада) та їх маріонеток, на кшталт КНДР, по розширенню сфер впливу на глобальному рівні за рахунок гібридних інструментів ведення активних дій. Ці країни стоять на вістрі боротьби за зміну світового порядку, інші країни підтримують їх відкрито або негласно. Стратегічні плани об'єднань країн, як ШОС або БРИКС, дають уявлення про бажання країн-членів змінювати існуючий стан речей. Основними проблемами, які обговорюються Тріадою повсякчас є:

- послаблення впливу США: всі три держави прагнуть зменшити домінуючу роль США у світовій політиці та економіці. Це передбачає створення альтернативних центрів сили, підриєв західних союзів та посилення власного впливу в регіонах;

- перегляд міжнародних організацій: Тріада виступає за реформування або створення нових міжнародних організацій, які б відображали нові реалії світової політики та забезпечували більшу представленість країн Глобального півдня;

- просування власних моделей розвитку: кожна з цих держав пропонує свою модель розвитку, яка, на їхню думку, є більш справедливою та ефективною, ніж західна модель;

- підтримка авторитарних режимів: всі три держави надають підтримку авторитарним режимам у різних регіонах світу, вважаючи їх союзниками у боротьбі проти західного впливу.

Війна в Україні виступає інструментом для досягнення декількох цілей:

- послаблення НАТО та ЄС: війна в Україні створює серйозні виклики для єдності та ефективності західних альянсів;

- демонстрація сили: агресивні дії росії в Україні демонструють силу та рішучість цих держав відстоювати свої інтереси;
- розширення сфер впливу: успіх у війні в Україні може дозволити росії розширити свою сферу впливу на пострадянському просторі та в інших регіонах;
- підриг світової економіки: війна в Україні призводить до глобальної енергетичної та продовольчої кризи, що підригає стабільність світової економіки.

Роль окремих держав

КНР: Китай прагне досягти статусу глобальної наддержави, витіснивши США з цієї ролі. Війна в Україні дозволяє Китаю зміцнити свої позиції у світі, виступаючи як посередник у конфлікті та пропонуючи альтернативні рішення [15].

Іран: Іран бачить у війні в Україні можливість послабити вплив США на Близькому Сході та розширити свою сферу впливу. Крім того, Іран надає Росії військову допомогу, що дозволяє зміцнити свої позиції в регіоні [16, 17].

рф: росія прагне відновити свій статус великої держави та створити нову сферу впливу на пострадянському просторі. Війна в Україні є центральним елементом цієї стратегії [18].

В широкому сенсі, Україна виступає елементом у протистоянні Тріади та розвинених країн, тому заклики західних лідерів, не дати росії перемогти не в повній мірі відповідають національним інтересам України. Інтервенція ЗС України на територію росії демонструє прагнення нашої держави відігравати більшу роль у прийнятті рішень країн-партнерів у сценарії розв'язання війни на користь нашої держави.

Висновки

Допомога Україні відіграє важливу роль у стримуванні агресивних амбіцій країн, таких як Росія, Китай та Іран, які прагнуть змінити існуючий світовий порядок. Підтримка України є ключовою складовою глобальної стратегії західних країн щодо протистояння авторитарним режимам і захисту демократичних цінностей. Для розв'язання війни в Україні та не дозволити зазначеним країнам втілювати свої плани по розхитуванню глобальної стабільності, необхідно посилити координацію між країнами-донорами та міжнародними організаціями для забезпечення своєчасного і цільового використання допомоги, зважаючи на існуючі ризики, як в середині України так і назовні. Важливо також розробити довгострокову стратегію підтримки України, яка включатиме не лише військові, а й економічні, гуманітарні та політичні аспекти. Ця стратегія має бути єдиним документом для всіх країн-підписантів, так званий колективний договір, що змусить країни діяти синхронно в незалежності від політичних векторів. Україна, в свою чергу, має активно використовувати отриману допомогу для зміцнення власної обороноздатності та розвитку інноваційних технологій в оборонній промисловості. Інтеграція інноваційних підходів і технологій може стати ключовим фактором у забезпеченні перемоги у війні та в подальшому економічному розвитку країни.

Фінансування

Це дослідження не отримало конкретної фінансової підтримки.

Конкуруючі інтереси

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів.

Список використаних джерел

1. How Much U.S. Aid Is Going to Ukraine? URL: <https://www.cfr.org/article/how-much-us-aid-going-ukraine>. (дата звернення 20.06.2024)

2. Aid's best-kept secret: Most of the money stays in the U.S.A. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/11/29/ukraine-military-aid-american-economy-boost/>. (дата звернення 21.06.2024)
3. World Bank Group Financing Support Mobilization to Ukraine since February 24, 2022. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-emergency-financing-package-for-ukraine>. (дата звернення 20.06.2024).
4. Ukraine Support Tracker. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>. (дата звернення 26.06.2024).
5. Скільки і від кого Україна отримала в 2023 році. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/dopomoga-ukraini-2023>. (дата звернення 27.06.2024).
6. 50 млрд для України. Що потрібно знати про нову допомогу ЄС. URL: <https://www.dw.com/uk/50-mlrd-dla-ukraini-so-potribno-znati-pro-novu-dopomogu-es2-a-68188377/a-68188377>. (дата звернення 28.06.2024).
7. Бюджет 2024 року. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698. (дата звернення 25.06.2024).
8. За даними сайту Ukraine Oversight. Special Inspector General for Operation Atlantic Resolve, Promoting Whole of Government Oversight of the U.S. Ukraine Response. URL: <https://www.ukraineoversight.gov>. (дата звернення 20.07.2024).
9. За даними сайту Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>. (дата звернення 20.07.2024).
10. Максим Самойлюк. Як економіка України працює під час війни. Великий експлейнер про бюджет, податки та курс долара. Центр стратегічних досліджень. URL: <https://ces.org.ua/velikiy-ekspleyner/>. (дата звернення 20.07.2024)
11. За даними сайту Міністерства енергетики України. URL: <https://mev.gov.ua/>. (дата звернення 19.07.2024).
12. За даними АТ «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом». URL: <https://old.energoatom.com.ua/>. (дата звернення 20.07.2024).
13. Лія Ільченко. Україна почне будівництво чотирьох реакторів АЕС, щоб компенсувати втрачені потужності. Українська Правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/01/25/709158/>. (дата звернення 10.07.2024)
14. Atlanticcouncil. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/region/ukraine/>. (дата звернення 20.06.2024).
15. Michael Schuman. Xi wants to enlist the Global South in his anti-American movement. Atlanticcouncil. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/xi-wants-to-enlist-the-global-south-in-his-anti-american-movement/>. (дата звернення 20.07.2024).
16. The Impact of Russia's Invasion of Ukraine in the Middle East and North Africa. Carnegie Endowment for International Peace. URL: <https://carnegieendowment.org/posts/2022/05/the-impact-of-russias-invasion-of-ukraine-in-the-middle-east-and-north-africa?lang=en>. (дата звернення 15.07.2024).
17. Caitlin Welsh. The Impact of Russia's Invasion of Ukraine in the Middle East and North Africa. Center for Strategic & International Studies. URL: <https://www.csis.org/analysis/impact-russias-invasion-ukraine-middle-east-and-north-africa>. (дата звернення 15.07.2024).
18. Nikolas K. Gvosdev Why Ukraine Is Key to Russia's Pursuit of Great Power Status. Russiamatters. URL: <https://www.russiamatters.org/blog/why-ukraine-key-russias-pursuit-great-power-status>. (дата звернення 25.07.2024).

References

1. How Much U.S. Aid Is Going to Ukraine? Retrieved from : <https://www.cfr.org/article/how-much->

- [us-aid-going-ukraine](#). (data zvernennia 20.06.2024).
2. Ukraine aid's best-kept secret: Most of the money stays in the U.S.A. The Washington Post. Retrieved from : <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/11/29/ukraine-military-aid-american-economy-boost/>. (data zvernennia 21.06.2024)
  3. World Bank Group Financing Support Mobilization to Ukraine since February 24, 2022. Retrieved from : <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-emergency-financing-package-for-ukraine>. (data zvernennia 20.06.2024).
  4. Kiel Institute for the World Economy. Ukraine Support Tracker. Retrieved from : <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>. (data zvernennia 26.06.2024).
  5. Skilky i vid koho Ukraina otrykala v 2023 rotsi. Retrieved from : <https://finance.ua/ua/goodtoknow/dopomoga-ukraini-2023>. (data zvernennia 27.06.2024).
  6. 50 mlrd dla Ukrainy. Shcho potribno znaty pro novu dopomogu Yes. Retrieved from : <https://www.dw.com/uk/50-mlrd-dla-ukraini-so-potribno-znati-pro-novu-dopomogu-es2-a-68188377/a-68188377>. (data zvernennia 28.06.2024).
  7. Biudzhet 2024 roku. Retrieved from : https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698. (data zvernennia 25.06.2024).
  8. Ukraine Oversight. Special Inspector General for Operation Atlantic Resolve, Promoting Whole of Government Oversight of the U.S. Ukraine Response. Retrieved from : <https://www.ukraineoversight.gov>. (data zvernennia 20.07.2024).
  9. Natsionalnyi bank Ukrainy. Retrieved from : <https://bank.gov.ua/>. (data zvernennia 20.07.2024).
  10. Maksym Samoiliuk. Yak ekonomika Ukrainy pratsiuie pid chas viiny. Velykyi ekspleiner pro biudzhet, podatky ta kurs dolara. Tsentri stratehichnykh doslidzhen. Retrieved from : <https://ces.org.ua/velikiy-ekspleiner/>. (data zvernennia 20.07.2024).
  11. Ministerstvo enerhetyky Ukrainy. Retrieved from : <https://mev.gov.ua/>. (data zvernennia 19.07.2024).
  12. AT «Natsionalna atomna enerhoheneruiucha kompaniia «Enerhoatom». Retrieved from : <https://old.energoatom.com.ua/>. (data zvernennia 20.07.2024).
  13. Ilchenko, L. Ukraina pochne budivnytstvo chotyrokhn reaktoriv AES, shchob kompensuvaty vtracheni potuzhnosti. Ukrainska Pravda. Retrieved from : <https://www.epravda.com.ua/news/2024/01/25/709158/>. (data zvernennia 10.07.2024).
  14. Atlanticcouncil. Retrieved from : <https://www.atlanticcouncil.org/region/ukraine/>. (data zvernennia 20.06.2024).
  15. Michael Schuman. Xi wants to enlist the Global South in his anti-American movement. Atlanticcouncil. Retrieved from : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/xi-wants-to-enlist-the-global-south-in-his-anti-american-movement/>. (data zvernennia 20.07.2024).
  16. The Impact of Russia's Invasion of Ukraine in the Middle East and North Africa. Carnegie Endowment for International Peace. Retrieved from : <https://carnegieendowment.org/posts/2022/05/the-impact-of-russias-invasion-of-ukraine-in-the-middle-east-and-north-africa?lang=en>. (data zvernennia 15.07.2024).
  17. Caitlin Welsh. The Impact of Russia's Invasion of Ukraine in the Middle East and North Africa. Center for Strategic & International Studies. Retrieved from : <https://www.csis.org/analysis/impact-russias-invasion-ukraine-middle-east-and-north-africa>. (data zvernennia 15.07.2024).
  18. Nikolas K. Gvosdev Why Ukraine Is Key to Russia's Pursuit of Great Power Status. Russiamatters. Retrieved from : <https://www.russiamatters.org/blog/why-ukraine-key-russias-pursuit-great-power-status> (data zvernennia 25.07.2024).